קטן ואנפיליא פסולות ואין פוסלות חוץ מן האחרון וכן אמר רב אסי כולן אין פוסלין חוץ מן האחרון האחרון א"ור' יוחנן אמר אף אחרון נמי אינו פוסל ואוזדא רבי יוחנן לטעמיה דא"ר אסי א"ר יוחנן [ב]האחין שחלקו לקוחות הן ומחזירין זה לזה ביובל וצריכא דאי איתמר בהא בהא קאמר רבי יוחנן דאין ברירה משום דבעינן [ג]לה לשמה אבל התם מכר הוא דאמר רחמנא ליהדר ביובל אבל ירושה ומתנה לא ואי אשמעינן שדה משום דלחומרא אי נמי כתחילה אבל הכא אימא לא צריכא: בעא מיניה רב הושעיא מרב יהודה אמר ללבלר כתוב לאיזו שתצא בפתח תחילה מהו אמר ליה תניתוה יתר מיכן אמר ללבלר כתוב לאיזו שארצה אגרש פסול לגרש בו [ד]אלמא אין ברירה איתיביה [ה]האומר לבניו הריני שוחט את הפסח על מי שיעלה מכם ראשון לירושלים כיון שנכנס ראשון ראשו ורובו זכה בחלקו ומזכה את אחיו עמו אמר ליה הושעיא ברי מה ענין פסחים אצל גיטין הא אתמר עלה א"ר יוחנן כדי לזרזן במצות דיקא נמי דקתני כיון שנכנס ראשון ראשו ורובו זכה בחלקו ומזכה את אחיו עמו אי אמרת בשלמא דאמנינהו מעיקרא שפיר אלא אי אמרת דלא אמנינהו לאחר שחיטה מי קמיתמנו והתנן [ו]נמנין [ז]ומושכין ידיהן ממנו עד שישחט [ח]תניא נמי הכי מעשה וקדמו בנות לבנים ונמצאו בנות זריזות ובנים שפלים אמר אביי קא בעי מיניה תולה בדעת אחרים וקא פשיט ליה תולה בדעת עצמו והדר מותיב ליה תולה בדעת אחרים אמר רבא מאי קושיא דלמא דמאן דאית ליה ברירה לא שנא תולה בדעת עצמו ולא שנא תולה בדעת אחרים אית ליה ברירה ומאן דלית ליה ברירה לא שנא תולה בדעת עצמו ולא שנא תולה בדעת אחרים לית ליה ברירה א"ל רב משרשיא לרבא והא רבי יהודה דתולה בדעת עצמו לית ליה ברירה ותולה בדעת אחרים אית ליה ברירה תולה בדעת עצמו לית ליה ברירה דתניא [ט]הלוקח יין מבין הכותים אומר שני לוגין שאני עתיד להפריש הרי הן תרומה עשרה מעשר ראשון תשעה מעשר שני ומיחל

קטן ואנפיליא. קילנו"ן של בגד נלו חליצה כלל דמיס ונעל כתובים כפרשה ואם לא יחפוץ המיס וגו' [ו]: **חוץ מן האחרון.** דלמומרא אמרינן יש ברירה ופסולה לכהונה אבל אינך טולהו אפי' ריש הגט אין בהם ולא דמו למגורשת מאישה ולא התירה לכל אדם דהיינו להתוא מילתא מיהא לשמו ולשמה נכתב: **אפילו אחרון אינו פוסל.** דאין ברירה: **לקוחות הן.** דאין ברירה דאיכא למיחש חלק שנטל זה היה ראוי לאחיו והחליפו והיינו לקיחה וחוזר ביובל לתחילתו משום מצות יובל והדר שקליה כדמעיקרא: **דלחומרא.** מחזירין חומרא היא ואי נמי הוה מספקא ליה אזיל לחומרא אבל אינו פוסל קולא הוא ואי לאו דפשיטא דאין ברירה לא אזיל לקולא: **אי נמי כתחילה.** כשם שמתחילה היתה בלא חלוקה לאיש אחד כך יחזור ביובל לאיש אחד וטעמא לאו משום דאין ברירה הוא: **לאיזו שתצא בפתח תחילה.** יהא הגט לשמה ושמותיהם היו שוין: **מהו.** יש ברירה או אין ברירה: **על מי שיעלה מכם.** יהא נמנה עליו ואני מקנה לו חלקו בשעת שחיטה: **כיון שנכנס ראשון.** לאחר שחיטה לאשו ורובו: **זכה בחלקו.** דאמרינן יש ברירה דמשעת שחיטה היה זה ראוי לכך ונשחט פסח זה עליו ומזכה את אחיו עמו ליטעות בחלקו ולקמיה מוקי לה שפיר: **אמר רבי יוחנן כדי לזרזן במצות.** אגיהן המנה את כולן עליו משעת שחיטה והא דקאמר על מי שיעלה לאשון לזרזינהו אמא כלומר נראה איזה הוא לאשון ולא הודיעם מה בלבו: **שפיר.** משום הכי מזכה את אחיו עמו: **נמנין.** הרואה ליטעות: **ומושכין את ידיהן.** מי שהיה נמנה ורואה ליטעות ולהמנות על אחר מושך ידיו הימנו: **עד שישחט.** אבל לאחר שחיטה לא נמנין ולא נמשכין דכתיב ואם יטעט הבית [ח] אם באו להטעט ולהמשך ממנו מהיות משה בחיותו של שה יתמעטו: **תניא נמי הכי.** ולא נתכוין אלא לזרזן ומיהו כולהו אמנינהו: **וכנים שפלים.** ולא קתני ונמצאו בנות זוכות בפסח ובנים לא זכו: **אמר אביי קבעי מיניה.** אתמוהי מתמה אביי ברב יהודה ורב אושעיא קבעי מייה לאיזו שתצא בפתח תחילה תלה [ט](זה) המתנה בדעת אחרים וקפשיט ליה לאיזו שארצה דהיינו תולה בדעת עצמו דילמא תולה בדעת עצמו לית לן ברירה דמדאתני ברישא גילה בדעתו שהיה פוסח על שתי סעיפים וליכא למימר הודרר דמעיקרא דעתיה להאי אבל זה שתלה באחרים גמר בדעתיה מעיקרא לאיזו שתצא: **מכין הכותים.** קודם גזירה ואין לו כלי להפרש תרומות ומעשרות בהן והוא צריך לשתות. וכותים גירי אמת חשיב להו ואין ארץ ישראל נפקעת מקדושתה על ידיהם והן חשודין על המעשרות ועל התרומה ולא כעמי הארץ שרובן מעשרין וכולן מפרשין תרומה אבל כותים חשודין על הכל והלוקח מהן צריך לעשר ודאי: **שני לוגין.** מתוך מאה: **הרי הן תרומה.** בתוכו: ומיחל

מסורת הש"ס

ה) לקמן מח. ב"ק סט: ביצה לו: בכורות נב: מז., ב) [לעיל כ. וש"נ], ג) פסחים פט. נדרים לו., ד) יומא מט: פסחים [פ:] פט., ה) [עי' פסחים פט. נדרים לו.], ו) [לקמן כח.] מולין יד. ב"ק סט: סוטה כג: דמאי פ"ו מ"ד יומא מה: ערובין לו: מעילה כב. [תוספתא דדמאי פ"ח], ז) [דנרים כה], ח) [שמות יב], ט) [רש"ל מ"ז], י) [לפניהו הגי' אמר רב יהודה אמר רב],

מוסף רש"י

האחים שחלקו לקוחות הן ומחזירין זה לזה ביובל. ולא אמרינן הוכיר הדבר שזה מנה המגיע לכל אחד, וירושה לא קאמר דמיהדר, אלא אמרינן מלקו של זה היה ראוי לזה והחליפו והרי הוא ממקח ומחכין ומחליפין ביובל (ב"ק סט: וכנ"ל ביצה לז:) ומחזרין ומולקין (בכורות נב:). **על מי** שיעלה מכם ראשון. משמע שאינו ממנה עליו אלא כראשון (פסחים פט:). **ומזכה את אחיו עמו.** בגמרא מפרש היכי מתמני, ומתרץ דאמנינהו אבוהון מעיקרא והכי לזרזן קאמר, שיהדר כל אחד להיות ראשון ויהיה הוא ראשון לאחיו שיחנו על ידו וכן הודיעם (פסחים פט:). נמנין. על הפסח מי שרוצה ליטעות, ומושך ידיו ממנו מי שרוצה ליטעות, עד שישחט (יומא מט:) הבא לנמנות עליו ימנה והרוצה למשוך ידיו ממנו, שכבר נמנה עליו, ומושך (פסחים ט:). **הלוקח יין מבין הכותים.** בעבר שבת בין השמשות כתוספתא (דמאי פ"ו) וקדש עליו היום ואין לו מה לשתות בשבת ואין לו פנאי להפרש (ב"ק סט:) או אין עמו כלים שיוכלים להפרש לתוכן תרומה ומעשר (סוכה כג:) ופסק כותים לא מפרשי תרומה (ערובין לז:) ואשמעינן הכי לכותים חשידי אתרומה דקתני שני לוגין שאני עתיד להפרש כו' (חולין יד.). הרי הן תרומה. גדולה, ואחר כך עושה ממה שנשתייר מאה מדות, מפרש עשרה למעשר ראשון ונשתייר תשעים מדות ומפרש מהן תשעה למעשר שני (מעילה כב.).

עין משפט נר מצוה

ח א מיי' פ"ג מהלכות גירושין הל' ל ב ג ד ופ"י שם ה"ל סמג עשין נא ולאוין קכג טור ש"ע אה"ע מ' קז סעיף ג: **ט** ב מיי' פי"ל מהלכות שמטה ויובל הל' כ: **י** ג מיי' פ"ג מהלכות גירושין הל' ד טוש"ע אה"ע מ' קלא סעי' ד: **יא** ד מיי' פ"ג מהלכות קרבן פסח הל' יד:

לעזי רש"י

קלצו"ן. נעלי בד.

תוספות רי"ד

וזעירי אמר כולן אינן פוסלין חוץ מן האחרון ור' יוחנן אמר אפילו אחרון נמי אינו פוסל אישתכח השתא דבראשון כ"ע לא פליגי דלא פוסל חוץ משמואל דאמר ראשון נמי פוסל ובטל במיעוטו והלכה כרבים וכ"ש דרב פליג עילויה וקי"ל הלכה כרב באיסורי ובאחרון כ"ע לא פליגי דפוסל חוץ מר' יוחנן דאמר אינו פוסל ובטל במיעוטו דהיכי אמרינן אין ברירה הני מילי לקולא להתירה לעולם אבל לחומרא לאוסרה לכהונה אמרינן יש ברירה. ובאמצעיתא רב ושמואל אמרי פוסלין וזעירי ורב אסי ור' יוחנן אמרי דאין פוסלין וקי"ל כל רב ושמואל ור' יוחנן הלכ' כר' יוחנן וכ"ש הבא דקיימי זעירי ור' אסי כותיה נמצא שכולן אינן פוסלים בכהונה חוץ מן האחרון. ומתני' ר' אלעזר היא דבעיא כתיבה לשמה:

קטן ואנפיליא פסולות ואין פוסלות. ולא"ת שמואל ובני מערבא דמאי פליגי בקטן הא פלוגתא דר"מ ורבנן בסוף האשה רבה (יבמות דף לו.) דתניא עשו ביאת בן ט' כמאמר בגדול ור"מ אומר עשו חליצת בן ט' כגון בגדול אבל לרבנן ביאה אין חליצה לא ובפרק מצות חליצה (שם דף קה:) אמתניתין דהמולצת מן הקטן חליצתה פסולה אמר ר"שמואל זו דברי רבי מאיר אבל חכמים אומרים אין חליצת קטן כלום ואומר ר"י דהכא פליגי בלשון המשנה דשמואל משמע ליה הלשון חליצתה פסולה ופוסלת ואתיא מתניתין כרבי מאיר ולא משום דס"ל כר"מ ובני מערבא משמע להו שפיר פסולה ואינה פוסלת ואתיא כרבנן: **ואי אשמעינן** שדה משום דלחומרא. ואם תאמר לקולא נמי שמעינן ליה דאין ברירה בפרק בתרא דבכורות (דף נו:) גבי מעשר בהמה דקאמר אפילו חלקו היוצאין תשעה כנגד תשעה עשרה כנגד עשרה אין אומרים זהו חלקו המגיעו וי"ל דמ"מ לא שמעינן גט מינה כדאמר התם דאי אתמר בהא בהא קאמר רבי יוחנן דאין ברירה משום דבעינן לה לשמה אבל התם מכר הוא דאמר רחמנא ליהדר ביובל אבל ירושה ומתנה לא ואי אשמעינן שדה משום דלחומרא אי נמי כתחילה אבל הכא אימא לא צריכא דא